

OGÓLNOPOLSKI

TYGODNIK

GOSPODARSTWA

INFORMATOR PRZEDSIĘBIORCY PRYWATNEGO

Wysza Szkoła Handlu Morского
Biblioteka
S o p o t
Czerwonej Armii 101

Polityka i gospodarka są w praktyce nie rozdzielne. Istnieją one razem i działają razem. I każdy, kto zamierza oddzielić w naszej praktycznej pracy gospodarkę od polityki, wzmóc pracę gospodarczą kosztem osłabienia pracy politycznej, lub na odwrót wzmóc pracę polityczną kosztem osłabienia pracy gospodarczej — z konieczności zapędza się w ślepy zaułek.

JÓZEF STALIN.

SPIS RZECZY

W 70-ą rocznicę urodzin Józefa Stalina	2
Dzieje życia Józefa Stalina. * Rozwój przemysłowy ZSRR — M. Sz. * Jak zorganizowany jest przemysł miejscowy w Związku Radzieckim — T. K.	
IV. Handel — Centrale Handlowe	7
Przedłużenie zezwoleń na prowadzenie handlu zagranicznego.	
X. Różne.	
Z życia Izb, Związków i Zrzeszeń	6

W 70 rocznicę urodzin Józefa Stalina

KOBIETY miasta Limoges we Francji przesyłały Józefowi Stalinowi jako podarunek urodzinowy zdjęcia swoich dzieci. Kobiety miasta Limoges przysyłając zdjęć i swoich dzieci — faktem prostym, lecz pełnym uroczystej treści, związały swoją najserdeczniejszą wiarę z imieniem Stalina, z Jego siłą i genialną wielkością. Wyraźnie podkreśliły najmocniejsze przeświadczenia i pewność prawie wszystkich matek świata — że ich dzieci będą mogły żyć i pracować bez obawy nowej wojny.

Wydaje się, że ta cudowna prawda, którą kobiety z Limoges zamknęły w swym pięknym geście określa najbliżej i najtrafniej charakter 70-tej rocznicy urodzin Stalina, jako święta całego światowego obozu pokoju, całej postępowej ludzkości. Święta ludzi, widzących w wielkim Twórcy teorii i praktyki, budowy socjalizmu swoje oparcie i wzór: **JAK ŻYĆ, JAK WALCZYĆ I ZWYCIĘŻAĆ!**

Walczyć z „dobrodziejstwami” kapitalizmu: nędzą, głodem, bezrobociem i wojnami.

Jak zwyciężać trudności, wroga klasowego, przejawy odchylenia i oportunistów — by zbudować ustrój szczęścia i dobrobytu, wolności i sprawiedliwości — Socjalizm.

21 grudnia świetlice i place Moskwy i Stalingradu, Warszawy i Łodzi, Szanghaju i Mukdenu, Berlina, Pragi, Budapesztu, Tirany, Sofii, Bukaresztu, rozbarwią się czerwienią i portretami Generalissimusa, rozdzwonią się skandowanymi radośnie i mocno huraganem dźwięku „Sta-lin”, „Sta-lin”.

Ośmiuset milionowa armia ludzi miłujących pokój, walczących na wszystkich frontach świata o pokój i postęp, o braterstwo między narodami — 21 grudnia czcić będzie święto swojego Wodza! Czcić będzie:

- Towarzysza drogi i walki Lenina.
- Symbol zwycięstwa pierwszej w dziejach świata rewolucji proletariackiej.
- Twórcę pierwszego w dziejach społeczeństwa socjalistycznego.
- Ojca Konstytucji zwycięskiego Socjalizmu, Konstytucji wolnego człowieka.
- Szermierza walki o prawa narodów i internacjonalizm proletariacki.
- Wodza zwycięstwa nad faszysmem.
- Obrońcę cywilizacji i Twórcę kultury socjalistycznej.
- Natchnienie narodów w walce i budowie.
- Najwyższy autorytet moralny współczesnego świata.
- Wielkiego przyjaciela narodu polskiego.
- Genialnego myśliciela, organizatora, nauczyciela i stratega.
- Wielkiego rewolucjonistę i wielkiego budowniczego.

Jest jakaś wzruszająca siła w tej spontanicznej fali, gorącej miłości i ogromnego szacunku, jaka ogarnęła lud pracujący w przeddzień 70-tej rocznicy urodzin Stalina.

- Robociarski ciężki wysiłek.
- Tysiące rzuconych wezwań.
- Masowe podejmowanie inicjatywy.
- Realizowanie specjalnych produkcyjnych zobowiązań.
- Wzmożenie wydajności i jakości pracy.
- Rozszerzanie ruchu racjonalizatorskiego i nowatorskiego.
- Wzmożony ruch oszczędnościowy.
- Zobowiązania młodzieży do lepszej i wydajniejszej nauki.
- Zobowiązania kobiet, chłopów i twórczej inteligencji

dodatkowe miliony metrów, ton i sztuk — świadczą najwyraźniej, że klasa pracująca Polski i demokratyczne siły świata nauczyły się czcić swoje święto wzmoczoną pracą, twórczym wysiłkiem i gospodarczymi osiągnięciami; osiągnięciami, które podniosą siłę materialną i moralną obozu pokoju oraz pozostawią duże i trwałe wartości.

Życie i działalność Józefa Stalina, to dla nas wzór i skarbnica doświadczeń, to możliwość korzystania pełną dłoń z przeogromnych bogactw Jego rozumu i serca; Jego programu walki zwycięskiej i zwycięskiego budownictwa; Jego hartu ducha i niezłomnej woli, które na wieczne czasy stały się najcenniejszą własnością wszystkich sił świata walczących o pokój i postęp — o socjalizm.

Praca w ZSRR jest obowiązkiem i sprawą honoru każdego zdolnego do pracy obywatela zgodnie z zasadą: „Kto nie pracuje, ten nie je”. W ZSRR urzeczywistnia się zasada socjalizmu: „Od każdego według jego zdolności, każdemu — według jego pracy”.

(Art. 12 Konstytucji ZSRR)

Obywatele ZSRR mają prawo do pracy, to jest prawo do otrzymania zagwarantowanej roboty, z opłatą ich pracy stosownie do jej ilości i jakości. Prawo do pracy jest zabezpieczone przez socjalistyczną organizację gospodarstwa narodowego, nieustanny wzrost sił wytwórczych społeczeństwa radzieckiego, usunięcie możliwości kryzysów gospodarczych oraz zlikwidowanie bezrobocia.

(Art. 118 Konstytucji ZSRR)

Dzieje życia Józefa Stalina

Zamieszczony przez nas zyciorys J. W. Stalina opracowany został na podstawie zyciorysu wydanego przez Instytut Marksa-Engelsa-Lenina-Stalina (II wyd. Moskwa, 1948), który ukazał się w języku polskim nakładem „Książki i Wiedzy”.

„Przypominam sobie rok 1898, kiedy po raz pierwszy powierzone mi kółko składające się z robotników warsztatów kolejowych. Było to 28 lat temu.

Tu w gronie tych towarzyszy, stałem się wtedy terminatorem rewolucji. Jak więc widzicie, moimi pierwszymi nauczycielami byli robotnicy tyfliscy.

Przypominam sobie dalej, lata 1907 — 1909, gdy zgodnie z wolą partii byłem przerzucony na robotę do Baku. Dwa lata pracy rewolucyjnej wśród robotników przemysłu naftowego zahartowały mnie jako bojownika-praktyka jako jednego z kierowników praktyków.

Tam stałem się czeładnikiem rewolucji...

Wreszcie przypominam sobie rok 1917, kiedy z woli partii, po latach tulaćki po więzieniach i na zesłaniu, zostałem przerzucony do Leningradu. Tam, w gronie robotników rosyjskich, w bezpośredniej styczności z wielkim nauczycielem proletariatu wszystkich krajów — tow. Leninem, w wirze wielkich starć proletariatu z burżuazją, w warunkach wojny imperialistycznej, nauczyłem się po raz pierwszy rozumieć, co to znaczy być jednym z kierowników wielkiej partii klasy robotniczej.

Taki jest, towarzysze, prawdziwy obraz tego, czym byłem i czym się stałem...”

Takimi słowami odpowiedział na przywitanie robotników warsztatów kolejowych w Tyflisie Józef Stalin w czerwcu 1926 roku

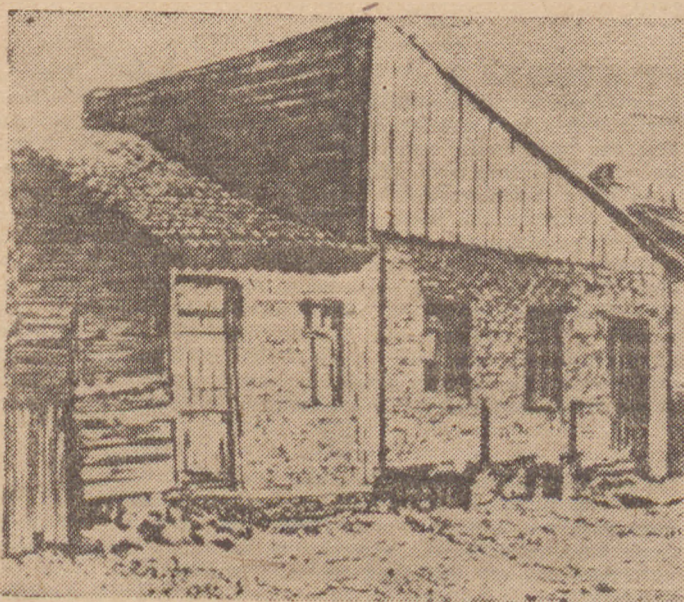
**
*

Barbusse napisał kiedyś o Stalinie, że jest to Lenin dnia dzisiejszego. To określenie oddaje istotę rzeczy. Stalin, przyjaciel Lenina i najbliższy jego współpracownik za jego życia, po śmierci Lenina stał się kontynuatorem jego dzieła, zarówno w kierownictwie partii bolszewickiej i państwa radzieckiego, jak w rozwoju nauki marksistowskiej.

**
*

Józef Wissarionowicz Stalin (Dżugaszwili) urodził się 21 grudnia 1879 r. w gruzińskim mieście Gori. Ojciec jego, Wissarion Dżugaszwili, pochodził z chłopów i był z zawodu szewcem. Rodzice pragnęli dać synowi wykształcenie i lepsze możliwości życiowe.

Tak więc 9-letni chłopiec został uczniem szkoły duchownej, a w r. 1894 Józef Stalin wstąpił do prawosławnego seminarium duchownego w Tyflisie (obecnie Tbilisi).

Dom, w którym urodził się Józef W. Stalin

W drugiej połowie ub. wieku na Zakaukaziu szybko zaczął się rozwijać kapitalizm. Wzrost robotnika i chłopca był tu jeszcze zastrzyżony przez gospodarkę kolonialną i ucisk narodowościowy.

Gdy Józef Stalin zetknął się z nielegalną grupą marksistowską — zaczęły one w tym czasie rozwijać się wobec wzrostu ruchu robotniczego — przystał do ruchu rewolucyjnego. Miał wówczas 15 lat. Stał na czele kółek marksistowskich w seminarium, do którego również przeniknął ruch protestu, a w r. 1898 wstąpił formalnie do tyfliskiej organizacji partii socjal-demokratycznej.

Młody Stalin dużo pracuje nad sobą. Studiuje Marksa i Engelsa, zajmuje się filozofią, ekonomią polityczną, historią, naukami przyrodniczymi, literaturą. Stał się wykształconym marksistą.

W krótkim czasie stał się faktycznym kierownikiem organizacji tyfliskiej. Wbrew oportunistycznemu kierownictwu organizacji, Stalin konsekwentnie stoi na stanowisku wiązania kółek marksistowskich z codzienną walką robotniczą, przejścia od propagandy do masowej agitacji i politycznej walki z caratem. W rezultacie jego pracy rośnie w Tyflisie fala strajków, której punktem kulminacyjnym jest organizowana i kierowana przez Stalina demonstracja 1-majowa 1901 r. oceniona przez Lenina jako historyczne wydarzenie.

Od pierwszego okresu działalności datuje się jego wielkie zainteresowanie dla marksistowskiego oświecenia spraw narodowych. Już pierwsze jego prace — np. „Jak socjaldemokracja rozumie sprawę narodową” — były pogłębieniem i uzasadnieniem programu narodowego Rosyjskiej Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej. Zawierają one w zarodku teorię rozwinętą później w pracy Stalina „Marksizm a kwestia narodowa”.

Wkrótce reżym carski zaczyna zwracać uwagę na Stalina. W kwietniu 1902 r. zostaje aresztowany po raz pierwszy. Odtąd, do rewolucji lutowej, zostaje aresztowany 8 razy, 7 razy jest zsyłany, 6 razy ucieka z zesłania. W międzyczasie nie ustaje ani na chwilę w pracy rewolucyjnej, również w więzieniu nie traci kontaktu z towarzyszami. Jest twórcą pierwszego gruzińskiego pisma partyjnego „Brdzola” („Walka”). Organizuje nielegalne drukarnie, redaguje pismo „Proletariat Brdzola” („Walka proletariatu”). To tylko kilka faktów z działalności Stalina, przeżywanej ciągle aresztami i zsyłkami.

W czasie rewolucji 1905 r. Stalin na Kaukazie jest duszą przygotowań do zbrojnego powstania przeciwko caratowi. W szeregu artykułów wyjaśnia on potrzebę zbrojnego powstania i kierowniczą rolę proletariatu w powstaniu. W tym czasie poznaje po raz pierwszy osobiście Lenina.

Po upadku rewolucji 1905 r., gdy fala rewolucyjna opadła, a elementy oportunistyczne i małoduszne podniosły głowę, Stalin, tak jak Lenin, poświęca ogromną uwagę walce o utrzymanie partii i ideologii marksistowskiej, walce przeciw rewizji marksizmu i próbom likwidacji partii. Z tego okresu datuje się jego praca „Anarchizm czy socjalizm”, stanowiąca poważny wkład w rozwój teorii marksizmu. W licznych artykułach z lat 1906—7, Stalin wyjaśnia w sposób zrozumiały i popularny, co to jest materializm historyczny i dialektyka; wyjątkowo głęboko i przenikliwie są w nich postawione zasadnicze kwestie teorii marksistowsko-leninowskiej; nieodwracalność i nieodwracalność rewolucji socjalistycznej i dyktatury proletariatu.

W r. 1912 na konferencji praskiej Stalin zostaje powołany w skład Komitetu Centralnego Partii i obejmuje stanowisko kierownika Biura KC dla pracy w Rosji.

Rewolucja lutowa zastaje Stalina na zsyłce — aż za kołem podbiegunowym. 12 marca 1917 r. Stalin jest w Petersburgu. Obejmuje redakcję bolszewickiej „Prawdy”.

Partia dopiero co wyszła z podziemia. Lenin był na emigracji. Wielu wybitnych działaczy partyjnych wracało dopiero z więzień i zesłania. W tym odpowiedzialnym okresie Stalin skupia partię wokół hasła przetrwania burżuazyjno-demokratycznej rewolucji w rewolucję socjalistyczną. Kierują całą pracą przygotowawczą do zbrojnego powstania i stoi na czele Centrum Partyjnego kierującego powstaniem.

Na konferencji bolszewików w 1917 r., na której Lenin ogłosił swe słynne „tezy kwietniowe”, Stalin zdecydowanie bronił stanowiska Lenina. Na tej konferencji wygłosił referat o kwestii narodowej, broniąc prawa narodów do samookreślenia. Lenińsko-stalinowska polityka narodowościowa zapewniła partii poparcie uciskanych przez carat narodów.

W tych ostatnich miesiącach przed Rewolucją Stalin stoi w centrum całej praktycznej roboty partii. Jako członek KC bierze udział w pracy Piotrogrodzkiego komitetu partii, redaguje „Prawdę” i pisze do niej, pracuje w Komitecie wojskowym partii, organizuje razem z Leninem historyczną demonstrację 18 czerwca.

Na VI Zjeździe partii Stalin w referacie o sytuacji politycznej rozprawił się z teorią Trockiego, że rewolucja w Rosji nie może zwyciężyć. W odpowiedzi na argumenty trockistów, którzy rewolucję w Rosji chcieli uzależnić od rewolucji na Zachodzie, Stalin wypowiedział prorocze słowa:

„Nie jest wykluczone, że właśnie Rosja jest krajem torującym drogę do socjalizmu... Trzeba odrzucić ożywiający na nowo wyobrażenie, że tylko Europa może nam pokazać drogę. Istnieje marksizm dogmatyczny i marksizm twórczy. Ju stoję na gruncie tego ostatniego”.

Zjazd wypowiedział się za stanowiskiem Stalina.

Po zwycięskiej rewolucji Stalin jako członek rządu rewolucyjnego zajmuje się sprawami narodowościowymi w Rosji. Spod jego pióra wychodzi słynna i pamiętna „Deklaracja praw narodów Rosji”, proklamująca prawo narodów uciskanych przez imperializm rosyjski do pełnego decydowania o swoim losie.

Okres wojny domowej i walki z obcą interwencją ujawnia jeszcze jedną cechę Stalina — jego geniusz strategiczny. Stalin kieruje obroną Carycyna, który na jego cześć nazwano później Stalingradem. Nie dopuszcza wojsk kontrewołucyjnych do Moskwy. Kieruje operacjami wojskowymi na Ukrainie i Białorusi, opanowuje sytuację na froncie walk z bandami Kozłaczaka, broni Piotrogradu (Leningradu) przed Judeniczem, rozбивa armię Denikina na południu.

Kiedy 21 stycznia 1924 roku umarł Lenin, wrogowie socjalizmu starali się wypaczyć linię partii, osłabić ją, by przygotować grunt dla budowy kapitalizmu. Trockiści zerowali na trudnościach, przed którymi stał i tak zacofany kraj w dodatku zrujnowany przez wojnę, zerowali na wymyczeniu i niskiej stopie życiowej mas ludowych.

Trzeba było żelaznej logiki, żelaznej konsekwencji i żelaznej siły Stalina, by wytrzymać napór tej wrociej, kapitulanczej ideologii, by nie dopuścić do jej zwycięstwa. Stalin określił trockizm jako główne niebezpieczeństwo. Stało się pytanie „być albo nie być” dla Związku Radzieckiego, stało się pytanie — silne czy słabe państwo socjalizmu. Silne czy słabe — to znaczy przemysłowe czy rolnicze, wyjaśniał Stalin w swoich pracach. I odpowiedział na to pytanie: by Związek Radziecki mógł istnieć, by nie tylko mógł istnieć Związek Radziecki, ale by nie poniósł drugiego klęski międzynarodowy ruch robotniczy — ZSRR musi stać się państwem przemysłowym, musi „dogonić i przegonić” przodujące kraje kapitalistyczne.

Stalin wypracował szczegółowy program uprzemysłowienia kraju, wskazując na to, że:

1) Istota uprzemysłowienia polega nie na bezpośrednim wzroście przemysłu, lecz na rozwoju przede wszystkim przemysłu ciężkiego i przemysłu maszynowego;

2) upaństwowienie środków produkcji w wyniku Rewolucji stworzyło potężne źródło socjalistycznej akumulacji dla rozwoju produkcji;

3) uprzemysłowienie w warunkach socjalizmu tym się różni od kapitalistycznego, że nie opiera się na wyzysku człowieka przez człowieka, lecz na społecznej własności środków produkcji. Uprzemysłowienie w warunkach socjalizmu jest więc nierozłącznie związane z polepszeniem materialnej sytuacji mas pracujących;

4) dlatego więc najważniejszym zadaniem w walce o uprzemysłowienie jest podwyższenie wydajności pracy, obniżenie kosztów produkcji, walka o dyscyplinę pracy itp.;

5) budownictwo socjalistyczne, entuzjazm pracy klasy robotniczej umożliwiają realizację szybkich temp uprzemysłowienia;

6) droga do socjalistycznej przebudowy wsi prowadzi przez uprzemysłowienie kraju, które stworzy bazę techniczną dla tej przebudowy.

Na podstawie tego programu Stalin wypracował pierwszy plan pięcioletni, którego realizacja rozpoczęła się w r. 1928.

Pięcioletki stalinowskie w genialny sposób obliczające zarówno potrzeby, jak i możliwości kraju, dały wyniki w tempie nieznanym dotąd nigdzie na świecie. Zrobiły ze Zw. Radzieckiego potężne państwo, które złamało potęgę hitlerowską przede wszystkim dzięki istnieniu rozbudowanego i mocnego przemysłu. Podniosły na wysoki poziom państwa do Rewolucji gospodarkę terenów północny i wschodu. Umożliwiły ciągi wzrost stopy życiowej prawie 200-milionowej ludności ZSRR.

W 1927 r., na XV Zjeździe Partii, Stalin wskazał na zacofany

w stosunku do przemysłu stan rolnictwa i nakreślił plan wyjścia z tej groźnej sytuacji.

„Wyjście — powiedział Stalin — polega na tym, by drobne i karłowate gospodarstwa chłopskie stopniowo, lecz nieugięte, nie w drodze przymusu, lecz przykładu i przekonywania, jednoczyć w wielkie gospodarstwa o społecznej, zrzeszonej, kolektywnej uprawie ziemi, z zastosowaniem maszyn rolniczych i traktorów, z zastosowaniem naukowych metod intensyfikacji rolnictwa”.

Partia bolszewików pod kierownictwem Stalina skierowała miliony mas chłopskie na drogę kolektywizacji.

Na XVI Zjeździe partii w 1930 roku Stalin stwierdził, że Związek Radziecki wkroczył w okres socjalizmu. Był to rezultat pierwszych lat uprzemysłowienia kraju, likwidacji kulactwa jako klasy, i zwycięstwa nad wrogiem klasowym w każdej postaci.

Socjalistyczna rekonstrukcja całej gospodarki narodowej spowodowała zasadniczą zmianę we wzajemnym ustosunkowaniu się klas w ZSRR. Wymagało to zmian w Konstytucji. Nową konstytucję, uchwaloną w 1936 roku, opracowała specjalna komisja pod kierownictwem Stalina.

Zwycięstwa odniesione przez partię doprowadziły wrogów do wściekłości. W r. 1937 został wykryty nowy wielki spiszek nie-dobitków trockistowskich. Udaremnienie go i oddanie zdrudźców pod sąd zapobiegło opanowaniu ważnych placówek państwa przez agentów imperializmu.

Niemcy hitlerowskie napadły w roku 1941 na Związek Radziecki. Przewodniczącym utworzonego w ZSRR Państwowego Komitetu Obrony został Józef Stalin. Stanął on na czele sił zbrojnych ZSRR. Pod naporem przeważających liczebnie i technicznie sił wroga Armia Radziecka była początkowo zmuszona cofać się. Wróg zajął duże i ważne tereny pod względem przemysłowym i rolniczym, na Ukrainie i w Zagłębiu Donieckim. Trzeba było całej olbrzymiej siły, olbrzymiego spokoju i olbrzymiego autorytetu Stalina, by narodu i armii nie ogarnął nastrój beznadziei. W swych przemówieniach w czasie wojny Stalin nigdy nie upiśkszał sytuacji, nie robił nadziei na łatwe zwycięstwo, obwieszczał całą surową prawdę.

Gdy Niemcy podchodzili pod Moskwę, gdy Moskwę ewakuowano — Stalin w niej pozostał. Mózg i serce rewolucji, pracował w Moskwie bez wytchnienia, zajmując się każdą dziedziną życia radzieckiego. Wypracował plan obrony Moskwy, plan obrony Leningradu, wreszcie, gdy przemysł radziecki podciągnął się już zgodnie z jego wskazaniem, gdy z miesiąca na miesiąc produkował więcej samolotów, więcej czołgów, więcej artylerii, — Stalin wypracował genialny plan obrony Stalingradu, który był początkiem natarcia Armii Radzieckiej, początkiem końca hitlerowskich Niemiec. Odłód prowadził Armię Radziecką od jednego zwycięstwa do drugiego, aż w Berlinie na Reichstagu został zatknięty czerwony sztandar państwa Rad.

Od zwycięstwa nad Niemcami Józef Stalin kieruje nadal polityką państwa radzieckiego, umacnia jego siłę, w sposób nieugięty walczy o utrzymanie pokoju. Decydujące dokumenty kształtujące oblicze świata powojennego, takie jak uchwały konferencji poczdamskiej, pochodzą przede wszystkim z jego inspiracji.

**

Józef Stalin jest nie od dzisiaj przyjacielem Polski. Walczył w latach carskiego panowania o wolność narodu polskiego. Józef Stalin z entuzjazmem odnosił się do bohaterstwa polskiego przeciwko caratowi prowadzonej przez polski proletariatus, sojusznika rewolucji proletariackiej w Rosji. Józef Stalin był autorem „Deklaracji Praw Narodów Rosji” dającej i polskiemu narodowi pełne prawo stanowienia o sobie. Przy decydującym udziale Stalina powstała pamiętna uchwała rządu radzieckiego anulująca traktaty rozbiorów Polski. Józef Stalin w latach drugiej wojny światowej wypowiedział się stanowczo za utworzeniem silnej, niepodległej, demokratycznej Polski. To kierowane przez armie wyzwoliły ziemie polskie spod hitlerowskiego okupanta. To on przymusił na konferencji poczdamskiej oddanie Polsce ziem zachodnich. To on jest dzisiaj konsekwentnym obrońcą interesów Polski, krzewicielem przyjaźni radziecko-polskiej.

**

Powiedział kiedyś o Stalinie wielki rewolucjonista Kirow:

„...od chwili, kiedy pracujemy bez Lenina, nie znamy ani jednego punktu zwrotnego w naszej pracy, ani jednego poważniejszego poczynania, hasła, kierunku w naszej polityce, którego autorem byłby nie towarzysz Stalin, lecz ktoś inny. Cała zasadnicza praca... dokonuje się na podstawie wskazówek, z inicjatywy i pod kierownictwem Stalina”.

Słowa te są aktualne po dziś dzień.

Rozwój przemysłowy ZSRR

Revolucja Październikowa oparła życie ekonomiczne Związku Radzieckiego na zasadach planowych.

W zakresie przebudowy i rozwoju życia gospodarczego Związek Radziecki miał olbrzymie zadanie, zwłaszcza, jeżeli weźmiemy pod uwagę niesłychane zacofanie gospodarcze carskiej Rosji.

W Rosji Carskiej około 2/3 całej ziemi było w rękach obszarników i bogatego chłopstwa.

W przemyśle czas pracy wynosił od 12 do 16 godzin na dobę. Około 80% ludności nie umiało czytać i pisać.

Wydobycie rud żelaznych w Rosji Carskiej było sześciokrotnie mniejsze od wydobycia rud żelaznych w Stanach Zjednoczonych. Pod względem produkcji energii elektrycznej Rosja znajdowała się na piętnastym miejscu w świecie.

W zakresie ogólnej produkcji przemysłowej Rosja zajmowała piąte miejsce w świecie i czwarte miejsce w Europie.

Duża ilość gałęzi produkcji, jak np. przemysł samochodowy, produkcja traktorów, przemysł chemiczny prawie że nie istniały.

Po zwycięskiej rewolucji powstał w Związku Radzieckim nowy ustrój gospodarczy i społeczny, który miał do pokonania duże trudności, a o których pisał między innymi Stalin:

„Dobra to rzecz, wygnać kapitalistów, wygnać obszarników, wygnać carskich siepaczy, wziąć władzę i uzyskać wolność. Sama wolność nie wystarcza. Jeśli nie starcza chleba, nie starcza masła i tłuszczów, nie starcza wyrobów włókienniczych i mieszkamnia są złe, to na samej wolności daleko nie zajdziesz. Trudno żyć samą wolnością. Aby można było żyć dobrze i wesoło, trzeba dobrodziejstwo wolności politycznej uzupełnić wartościami materialnymi”.

Ta niezmierna mądrość powiedzenia znalazła przede wszystkim wyraz w uprzemysłowieniu kraju.

Poczynając od pierwszego wielkiego planu elektryfikacji Rosji (Goelro), ułożonego na podstawie dyrektyw Lenina jeszcze w okresie wojny domowej i interwencji poprzez trzy przedwojenne pięcioletki, aż do nowego, powojennego planu pięcioletniego, biegnie linia rozwojowa radzieckiej gospodarki planowej.

Znane jest powiedzenie Lenina, że „Komunizm to władza radziecka plus elektryfikacja całego kraju”.

Pięcioletki sowieckie oraz doświadczenie sowieckiego planowania gospodarczego mają znaczenie nie tylko dla ZSRR, ale i dla wszystkich krajów demokracji ludowej. Plany bowiem są decydującym czynnikiem, zabezpieczającym rynki przed zaburzeniami i kryzysami.

Zgodnie z konstytucją Związku Radzieckiego życie gospodarcze Związku Radzieckiego jest w ramach ogólnogospodarczego planu państwowego, mającego na celu zwiększenie bogactwa narodowego, zwiększenie stopy materialnej i kulturalnej społeczeństwa, wzmocnienie niezależności i potęgi ZSRR oraz spotęgowanie jego obronności.

W grudniu 1917 r. powołano do życia Najwyższą Radę Gospodarstwa Narodowego, która opracowywała plany gospodarcze i uzgadniała działalność centralnych i terenowych organizacji gospodarczych.

W r. 1921 z inicjatywy Lenina stworzona została Państwowa Komisja Planowania (Gosplan).

Od r. 1928 rozpoczęło się opracowywanie pięcioletnich planów rozwoju życia gospodarczego. Plan pierwszej pięcioletki (wykonanej w ciągu czterech lat) obejmował okres od 1928 r. do 1932 r.

Podstawowe zadanie pierwszego planu pięcioletniego dotyczącego przemysłu polegało na:

- 1) przekształceniu kraju i jego zacofanej gospodarki na gospodarstwo nowoczesną, o dużej technice;
- 2) gruntownej przebudowie wątlęgo kraju rolniczego w potężny kraj uprzemysłowiony;
- 3) zorganizowaniu aparatu produkcyjnego, mogącego zapewnić techniczną rekonstrukcję i reorganizację przemysłu oraz komunikacji, jak również przebudowę rolnictwa na zasadach socjalizmu.

Charakterystyczną cechą I-go planu pięcioletniego było przyspieszone tempo rozwoju gospodarczego.

W okresie I-go planu położono główny nacisk na budowę nowych zakładów przemysłowych, wymagających dużych, kapitalnych inwestycji.

Szybkie tempo wzrostu produkcji przemysłowej było jakgdyby funkcją pochodną napięcia wszystkich czynników produkcji,

w tym głównie niesłychanych wysiłków radzieckiego człowieka.

Następną, charakterystyczną cechą I-go planu było nastawienie się głównie na rozbudowę przemysłu ciężkiego i w pierwszym rzędzie na rozbudowę przemysłu maszynowego.

Ten właśnie rozwój przemysłu maszynowego stał się podstawą ogólnego rozwoju przemysłowego.

Drugi plan pięcioletni nakreślił rozwój gospodarstwa narodowego w ciągu lat 1933 — 1937.

Tempo narastania produkcji przemysłowej w II-gim planie pięcioletnim było oznaczone na 13 — 14% rocznie. W r. 1937 Związek Radziecki prześciga Anglię, Francję i Niemcy pod względem ogólnej sumy produkcji przemysłowej, wysuwając się na pierwsze miejsce w Europie i drugie w świecie.

W okresie I i II-jej pięcioletki kładziono szczególny nacisk na kwestię szkolenia kadr oraz zapoznawania ich z nową techniką.

Pomyślnie rozwiązanie tej kwestii wpłynęło zasadniczo na powodzenie przemysłowej przebudowy kraju.

Naczelne zadanie gospodarcze drugiej pięcioletki polegało na zakończeniu technicznej przebudowy gospodarstwa narodowego.

Po upływie pierwszych dziesięciu lat dużych doświadczeń gospodarczych i drugiego dziesięciolecia dwóch pierwszych planów pięcioletnich, organizacja przemysłu radzieckiego stanęła na mocnych podstawach.

Trzeci plan pięcioletni został ustalony na okres lat 1938—1942.

Trzecia pięcioletka zaczęła realizować szersze podstawowe zadania gospodarcze ZSRR. Głównie chodziło o to, aby doścignąć i wyprzedzić najbardziej rozwinięte kraje Europy oraz Stany Zjednoczone Ameryki pod względem rozmiarów produkcji w zakresie surowki żelaza, stali, paliwa, energii elektrycznej, maszyn oraz innych poważniejszych dóbr produkcyjnych i konsumpcyjnych.

W roku 1940 gospodarka narodowa Związku Radzieckiego osiągnęła niezwykle sukcesy, które ilustrują następujące dane:

	Jednostka miary	r. 1913	r. 1940	Wielokrotność prod. r. 1940 w stos. do r. 1913
Dochód narodowy	mlrd. rubli w/g cen 1926—1927 r.	21,0	128,3	6,0
Globalna produkcja całego przemysłu	„	16,2	138,3	8,5
Surówka żelaza	mln. ton	4,2	15,0	3,5
Stal	„	4,2	18,3	4,5
Węgiel	„	29,0	166,0	5,5
Ropa naftowa	„	9,0	31,0	3,5
Energia elektryczna	mlrd. KWh	1,9	48,3	26,0
Produkcja maszyn i obróbka metali	mln. ton	1,5	50,2	33,0

W okresie wojny do najtrudniejszych zadań, które stanęły przed Państwem Radzieckim było przetrwanie w niespotykanych rozmiarach przemysłu na wchód i zorganizowanie tam szeregu gałęzi wytwórczości w bardzo krótkim czasie.

Dzięki ewakuowanym urządzeniom przemysłowym oraz dzięki nowemu budownictwu na terenach Uralu, Syberii Zachodniej, Kazachstanu i nad Wolgą zorganizowano nowe działy produkcji i stworzono nowe ośrodki przemysłowe.

Powojenny plan pięcioletni jest planem odbudowy i dalszego rozwoju gospodarstwa narodowego ZSRR. Plan ten obejmuje okres lat 1946 — 1950.

Zasadniczym celem nowego planu pięcioletniego jest:

- 1) odbudowanie terenów zniszczonych przez okupantów i
- 2) przekroczenie przedwojennego poziomu przemysłu i rolnictwa w bardzo znacznym stopniu.

Obecny plan pięcioletni jest w zasadzie dalszym ciągiem polityki stosowanej w okresie poprzednich trzech pięcioletek w kierunku mechanizacji procesów przemysłowych, wymagających wielkiego nakładu pracy, w kierunku automatyzacji i elektryfikacji produkcji. Jednocześnie plan ten umożliwia rozwój nowych dziedzin techniki produkcyjnej.

Pięcioletni plan odbudowy i rozwoju gospodarstwa narodowego, przewiduje na rok 1950 globalną produkcję przemysłową w wysokości 205 miliardów rubli (w/g cen 1926/27 r.). Tak pomyślany poziom produkcji na rok 1950 przekroczy poziom 1937 r. przeszło dwukrotnie, a poziom 1932 roku — prawie pięciokrotnie.

Zasadniczym warunkiem pomyślnego wykonania planu pięcioletniego jest organizacja systematycznej kontroli wykonania planu. Kontrola bowiem ma za zadanie nie tylko dopilnowanie systematyczności i ciągłości planu, ale dokonywanie również niezbędnych retuszy.

Moskwa

Jak zorganizowany jest przemysł miejscowy w Związku Radzieckim

Przemysł radziecki stanowi albo własność państwa (mienie ogólnonarodowe), albo własność organizacji spółdzielczych.

Obok ogólnego podziału na wydobywczy i przetwórczy, przemysł radziecki ujęty jest organizacyjnie w dwa wielkie działy: 1) przemysł ciężki, wytwarzający środki i narzędzia produkcji (grupa A), jak np. maszyny, surowce i t. d., 2) przemysł lekki, wytwarzający środki spożycia (grupa B), jak np. artykuły żywnościowe, odzież, obuwie i t. d.

W Związku Radzieckim istnieje kilkaset tysięcy przedsiębiorstw przemysłowych. Przygmatująca część produkcji przemysłowej przypada na przemysł ciężki, którego udział w całej produkcji przemysłowej wynosi 95%. Do przemysłu ciężkiego, zaliczane są te przedsiębiorstwa i zakłady pracy, które przy wytwarzaniu środków i narzędzi produkcji zatrudniają co najmniej 16 robotników z używalnością motoru, albo które zatrudniają co najmniej 30 robotników bez używalności motoru.

W ujęciu branżowym przemysł radziecki jednocy dwadzieścia jeden następujących rozgałęzień produkcyjnych:

1) paliwa i energetyka, 2) hutnictwo, 3) kolorowa metalurgia, 4) obróbka metali, 5) przemysł zbrojeniowy, 6) przemysł chemiczny, 7) materiały budowlane, 8) porcelana i fajans, 9) przemysł drzewny, 10) celuloza i papier, 11) przemysł włókienniczy, 12) galanteria, 13) przemysł skórzaný, obuwie, 14) spożywczy, 15) tuszce i wyroby perfumeryjne, 16) instrumenty muzyczne, 17) przemysł poligraficzny, 18) produkcja pomocy szkolnych i przyborów kancelaryjnych, 19) przemysł zabawkarski, 20) przemysł jubilerski, 21) przemysł kinematograficzny.

Każde z przytoczonych rozgałęzień przemysłu obejmuje setki i tysiące fabryk i zakładów pracy. Cztery rozgałęzienia, a mianowicie: przemysł budowy maszyn (obróbka metali), spożywczy, chemiczny i włókienniczy, produkują łącznie 70% wartości całej produkcji przemysłowej.

Do państwa należą wszystkie wielkie i kluczowe przedsiębiorstwa. Ich udział w całej produkcji przemysłowej wynosi 85%.

Poza tym zadaniem kontroli wykonania planu jest zapobieganie ewentualnej dysproporcji w rozwoju poszczególnych gałęzi wytwórczości.

A oto jak Stalin mówi o planowaniu:

„Głupio byłoby myśleć — mówi Józef Stalin — że plan produkcji sprowadza się do wykazu liczb i zadań. W istocie rzeczy plan produkcji — to żywa działalność, działalność w praktyce milionów ludzi. Realność naszego planu produkcji — to miliony ludzi pracujących, które tworzą nowe życie. Realność naszego programu — to żywi ludzie, to my wszyscy, nasza chęć do pracy, nasza gotowość do pracy po nowemu, nasza wola wykonania planu”.

Te słowa Stalina stanowią głęboką treść w budownictwie nowego życia.

Czwarty plan pięcioletni jest właśnie planem odbudowy i dalszego rozwoju gospodarki radzieckiej, jest planem, w wyniku wykonania którego rany wojenne zostaną zaleczone, a potencjał przemysłowy Związku Radzieckiego będzie dużo większy niż kiedykolwiek przedtem.

Należy założyć z góry, że i ten plan zostanie zrealizowany na skutek:

- planowego charakteru gospodarki radzieckiej, nie narażonej na kryzysy właściwe gospodarce kapitalistycznej;
- wielkiej rewolucji technicznej, której przeprowadzenie stało się możliwe ze względu na uspołecznienie środków produkcji;
- nowego stosunku do pracy, opartej na nieznanym przedtem formach współzawodnictwa.

Obzrycie osiągnięcia Związku Radzieckiego po upływie 32 lat od Wielkiej Rewolucji Październikowej można zmierzyć różnymi kryteriami.

Za podstawę tej oceny można wziąć: osiągnięcia gospodarcze, postęp kultury i oświaty, przemiany w człowieku, wreszcie spójność więzi społecznej.

Każdy z tych czynników stanowi obfity materiał analizy, dający w wyniku syntezy jeden z obrazów rozwoju Związku Radzieckiego.

Omówiliśmy w krótkich zarysach jeden z tych obrazów — obraz ciągłego i dynamicznego rozwoju przemysłu Związku Radzieckiego.

M. SZ.

Pozostałe 15% przypada na przedsiębiorstwa przemysłu spółdzielczego.

Zarząd nad przemysłem państwowym sprawują w Związku Radzieckim ministerstwa przemysłowe, powołane w tym celu dla poszczególnych gałęzi przemysłu.

TRZY GRUPY MINISTERSTW PRZEMYSŁOWYCH.

Z punktu widzenia zasięgu terytorialnego ministerstwa przemysłowe w Związku Radzieckim dzielą się na 3 grupy:

1) Wszelkwiązkowe ministerstwa przemysłowe — w liczbie 19-tu.

2) Związkowo-republikańskie ministerstwa przemysłowe, istniejące jednocześnie w ramach organizacji całego Z. S. R. R. i jednocześnie w każdej republice związkowej; takich ministerstw jest obecnie 6 (ministerstwa przemysłu lekkiego, rybnego, mięsnego i mlecznego, żywnościowego, drzewnego i papierniczego, materiałów budowlanych).

3) Republikańskie ministerstwa przemysłowe. We wszystkich republikach Związku Radzieckiego istnieją ministerstwa przemysłu miejscowego.

DWIE GRUPY PRZEMYSŁU MIEJSCOWEGO.

W Związku Radzieckim nie ma ogólnozwiązkowego ministerstwa przemysłu miejscowego. Ministerstwa takie istnieją jedynie w republikach związkowych. Ta właściwość wyróżnia także kierownictwo przemysłu miejscowego, które jest całkowicie skoncentrowane w rękach rządów republik związkowych.

Ale na tym nie kończą się szczególne cechy struktury przemysłu miejscowego. Weźmy, na przykład, Ministerstwo Przemysłu Miejscowego Federacji Rosyjskiej. Ma ono zarządy główne i zjednoczenia. Jednakże za ich pośrednictwem ministerstwo kieruje nie wszystkimi, lecz tylko jedną, określoną grupą przed-

siębiorstw. Druga, bardzo duża grupa przedsiębiorstw przemysłu miejscowego jest bezpośrednio podporządkowana krajowym, obwodowym, miejskim i rejonowym komitetom wykonawczym Rad Delegatów Ludu Pracującego, zaś niewielkie przedsiębiorstwa, jak młyny, młeczarnie, kuźnie i t. d., są bezpośrednio podporządkowane wiejskim Radom Delegatów Ludu Pracującego.

W ten sposób Ministerstwo Przemysłu Miejscowego Federacji Rosyjskiej kieruje bezpośrednio przez swe główne zarządy i zjednoczenia tylko jedną grupą przedsiębiorstw. W stosunku do drugiej grupy przedsiębiorstw realizuje ono jedynie ogólne kierownictwo, czyli zatwierdza ich plany, udziela im pomocy w dostarczaniu niezbędnych urządzeń za pośrednictwem rządu republiki, przekazuje im techniczne i wytwórcze doświadczenie innych przedsiębiorstw. Stałe i konkretne kierownictwo przedsiębiorstw tej grupy znajduje się w rękach miejscowych Rad Delegatów Ludu Pracującego. W tym celu w krajowych, obwodowych, miejskich i rejonowych Radach istnieją specjalne zarządy lub wydziały przemysłu miejscowego.

„REJPROMKOMBINATY”

Przemysł, podporządkowany radom rejonowym, objęty jest rejonowymi kombinatami przemysłowymi. Kombinaty te nie są zjednoczeniami wytwórczymi. Są one organizacjami gospodarczymi, do których należą zazwyczaj wszystkie przedsiębiorstwa wytwórcze, organizowane przez Radę rejonową, chociażby nawet nie miały ze sobą nic wspólnego. Przemysł miejscowy — to nie osobna gałąź, jak, na przykład, budowa maszyn lub metalurgia. Obejmuje on przeróżne gałęzie i rodzaje wytwórczości. Jedne jego przedsiębiorstwa produkują wyroby metalowe, inne — prostsze maszyny rolnicze, jeszcze inne — naczynia porcelanowe i fajansowe, inne znów — cegły, dachówkę. Są przedsiębiorstwa, wytwarzające meble, przedsiębiorstwa wyrobów dziewiarskich i t. d. Na przykład, do rejonowego kombinatu przemysłowego jednej z Rad dzielnicowych Leningradu należą fabryka obuwia, warsztat wyrabiający pluskiewki i haczyki, warsztat krawiecki i wytwórnia napojów owocowych. Prawie w każdym rejonie

Federacji Rosyjskiej jest rejonowy kombinat przemysłowy przemysłu miejscowego.

Rejonowe kombinaty przemysłowe mają prawo sprzedawania według swego uznania towarów, produkowanych z miejscowych surowców, według cen, zatwierdzanych przez komitety wykonawcze rejonowych Rad Delegatów Ludu Pracującego.

Towary masowego użytku, wytwarzane przez przemysł miejscowy Federacji Rosyjskiej znajdują się całkowicie do dyspozycji rządu republiki. Rząd ustala, ile produkcji należy pozostawić dla potrzeb własnej republiki i ile wysłać do innych republik związkowych.

Przemysł miejscowy Federacji Rosyjskiej ma do swej dyspozycji przeszło 1.500 sklepów i innych punktów sprzedaży swych wyrobów ludności.

Zupełnie tak samo organizowany jest i kierowany przemysł miejscowy wszystkich innych republik związkowych — Ukrainy, Białorusi i t. d.

ISTOTA PRZEMYSŁU MIEJSCOWEGO.

Istnienie takiego rodzaju przemysłu, kierowanego przez organa miejscowe, posiada wielkie znaczenie. Przyczynia się on do rozwijania inicjatywy miejscowych organów w dziele wykorzystywania znajdujących się na terytorium tego lub innego rejonu różnych rodzajów surowców oraz w dziele organizowania produkcji wyrobów dla lepszego zaspokojenia potrzeb ludności.

Przemysł miejscowy przetwarza zasadniczo surowce, nie mające znaczenia ogólnopaństwowego oraz odpadki wielkiego przemysłu. Wykorzystywanie różnego rodzaju surowców, znajdujących się w tym lub innym rejonie, rozwijanie inicjatywy miejscowych organów umożliwia znaczne zwiększenie produkcji szeregu ważnych towarów przemysłowych, zwłaszcza towarów masowego użytku. Rozwój przemysłu miejscowego ma również doniosłe znaczenie dla bardziej równomiernego rozmieszczenia zakładów przemysłowych, fabryk i warsztatów, bowiem efektywna praca przemysłu Związku Radzieckiego opiera się na planowym kojarzeniu dużych, średnich i małych przedsiębiorstw. (T. K.)

HANDEL-CENTRALE HANDLOWE

Przedłużenie zezwoleń na prowadzenie handlu zagranicznego

W związku z ukazaniem się zarządzenia Ministra Handlu Zagranicznego z dn. 24 listopada 1949 r. w sprawie udzielenia zezwoleń na czas ograniczony na prowadzenie przedsiębiorstw w zakresie handlu zagranicznego (Monitor Polski z dn. 2 grudnia 1949 r. Nr A-93 poz. 1112) — Departament Organizacyjny Ministerstwa Handlu Zagranicznego pismem skierowanym do Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie jako Koordynującej wyjaśnił, że:

- I. Firmy prywatne posiadające uprawnienia w zakresie handlu zagranicznego na rok 1949 a zamierzające nadal wykonywać swe czynności w roku 1950, winny wystąpić w drodze bezpośredniej do Ministerstwa Handlu Zagranicznego z wnioskiem o przedłużenie działalności na rok 1950. Termin składania tych wniosków upływa z dniem 20 grudnia br. pod rygorem utraty ważności posiadanych zezwoleń z dniem 31 grudnia 1949 r.
- II. Nowe wnioski koncesyjne winny być składane w trybie i na warunkach przewidzianych ustawą z dn. 2 czerwca oraz rozporządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 22 lipca 1947 r. (Dz. U. R. P. Nr 57 poz. 311). Składanie tych wniosków nie jest ograniczone terminem 20 grudnia b. r.

Jak wynika z zarządzenia Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 24 listopada br. okresy czasu dla zezwoleń na prowadzenie przedsiębiorstw w zakresie handlu zagranicznego (które były ustalone w zarządzeniu Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 21 maja 1948 r. (Monitor Polski z dn. 24 czerwca 1948 r. Nr 57, poz. 346) dla przedsiębiorstw mających za przedmiot czynności handlowe z zagranicą na rachunek własny — do dnia 31 grudnia 1949 r. i dla przedsiębiorstw wykonywujących czynności handlowe z zagranicą w zakresie pośredniczenia — na okres czasu ustalony w umowie pośredniczenia — najdłużej jednak do dnia 31 grudnia 1949 r.) — przedłuża się obecnie do dnia 31 grudnia 1950 r.

Wymienione zarządzenie Ministra Handlu Zagranicznego

wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Monitorze Polskim z mocą obowiązującą od dnia 24 listopada 1949 r.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie jako Koordynująca bezpośrednio po uzyskaniu zawiadomienia z Ministerstwa Handlu Zagranicznego t. j. w dniu 9 grudnia br. wysłała do wszystkich firm posiadających zezwolenia na prowadzenie przedsiębiorstw w zakresie handlu zagranicznego odpowiednie okólniki, zwracając uwagę na bezwzględną konieczność dotrzymania oznaczonego zarządzeniem terminu t. j. do dnia 20 grudnia br. odnośnie wystąpienia do Ministerstwa Handlu Zagranicznego o przedłużenie ważności posiadanych zezwoleń przez wszystkie te przedsiębiorstwa, które nadal zamierzają wykonywać czynności handlowe w zakresie handlu zagranicznego.

Aktualne przetargi, dostawy i zakupy

- W-wa, Sosnowa 8, Karwański kupi sita mechaniczne do produkcji pudrów (najchętniej cepowe).
- Zakopane Parcele urzędnicze Texas Krystyna Meissnerowa sprzedaje parcelę budowlaną w centrum.
- Warszawa, Kredytowa 4 Towis zakupi balansówkę 6 ewent. 15 ton.
- W-wa, Wielka 3 m. 4, Trigider sprzedaje lodówkę elektryczną
- W-wa, Zoliborz, Cieszkowskiego 2 róg Słowackiego, poszukuje się współnika branży kupieckiej, sklep mydlarsko-komisowy

NADZOR NAD KSIĘGOWOSCIA

(najchętniej firmy przemysłowe), sporządzanie bilansów przyjmie specjalista od zagadnień skarbowych. Referencje, Zgłoszenia pisemne Oddział redakcji O. T. G. w Poznaniu, Mickiewicza 31 lub telefonem pryw. Poznań 66-47 godz. 16 — 17.

